

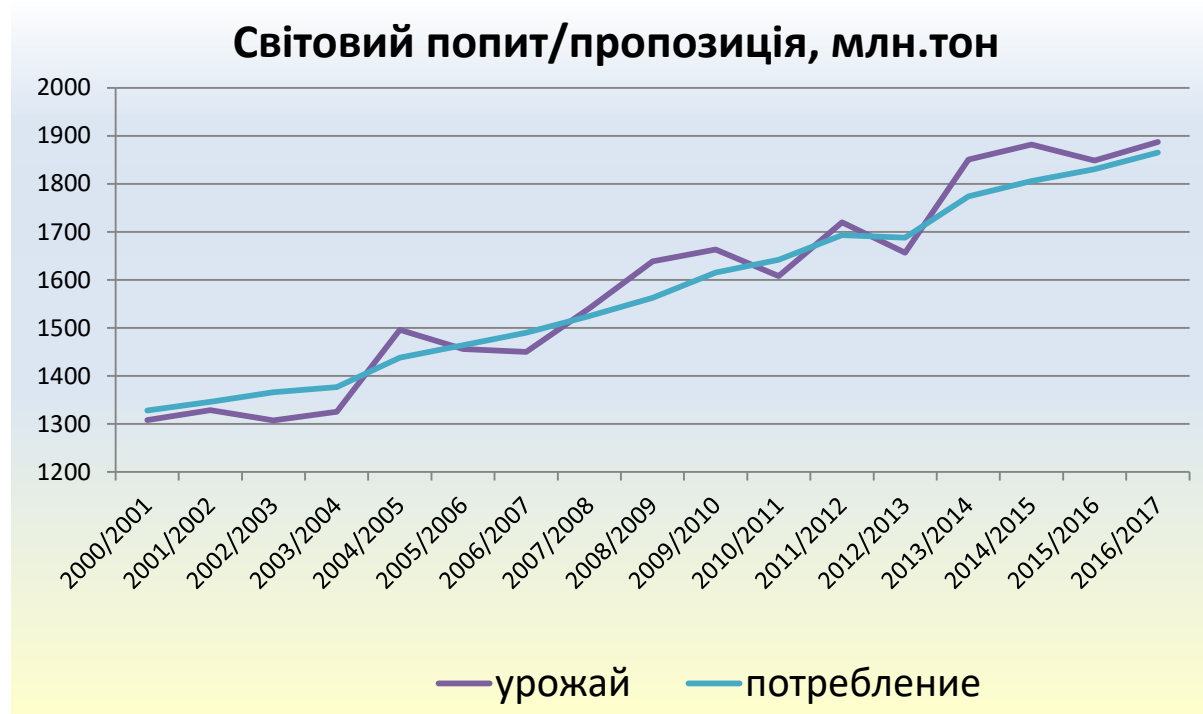
Сільське господарство: можливості виходу на зовнішні ринки

Ольга Мозгова
УкрАгроКонсалт

Сільське господарство – експортна галузь №1 в Україні

- ❖ Частка агросектору в загальному експорті України в 2015 році склала 38%, а за 1 півріччя 2016 року - 40,8%. .
- ❖ В 2015 році отримано рекордне зовнішньоторгове сальдо по аграрній продукції - +11 млрд долл. США.
- ❖ Аграрна продукція з України постачається в більш ніж 190 країн світу
- ❖ Відкриті нові ринки збуту для всіх видів агропродукції
- ❖ Зростає частка експорту продуктів переробки (олія, борошно, м'ясомолочні продукти, плодово-ягідна продукція та інше)

Тенденції аграрного ринку

На світовому ринку спостерігається перевиробництво зерна. Причина банально проста: виробництво зростає швидше, ніж платіжездатне споживання. Зменшення попиту посилює конкуренцію.

Тенденції аграрного ринку

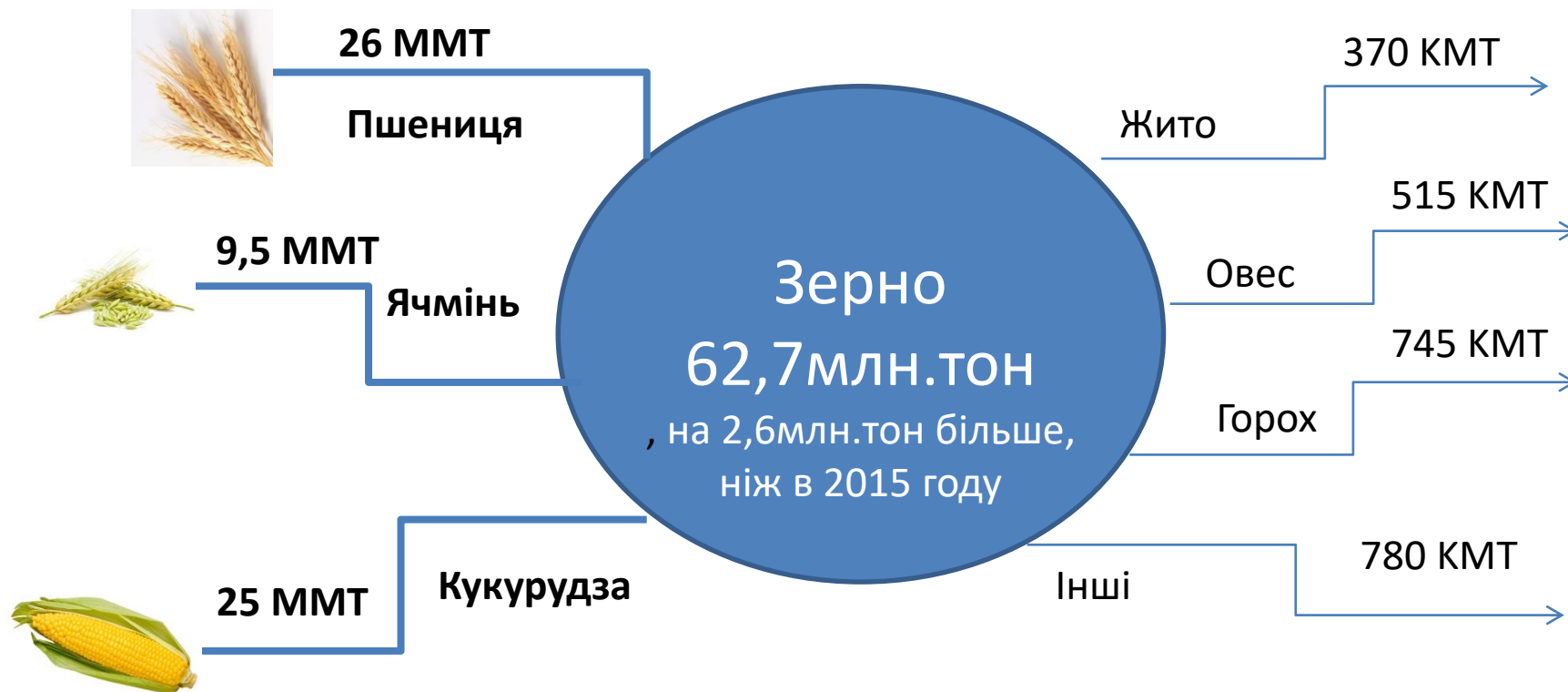
На ринку зерна та олійних для виробника спостерігаються негативні тенденції. Ідеальна погода → високий врожай = найбільш низькі ціни на зерно та олію за останні 6-7 років.

Урожай 2016/17 МР очікується на рівні 63 млн т, експорт - 41 млн т (↑6%)

Тенденції аграрного ринку

Виробництво зерна

Source: UkrAgroConsult's estimates

Тенденції аграрного ринку

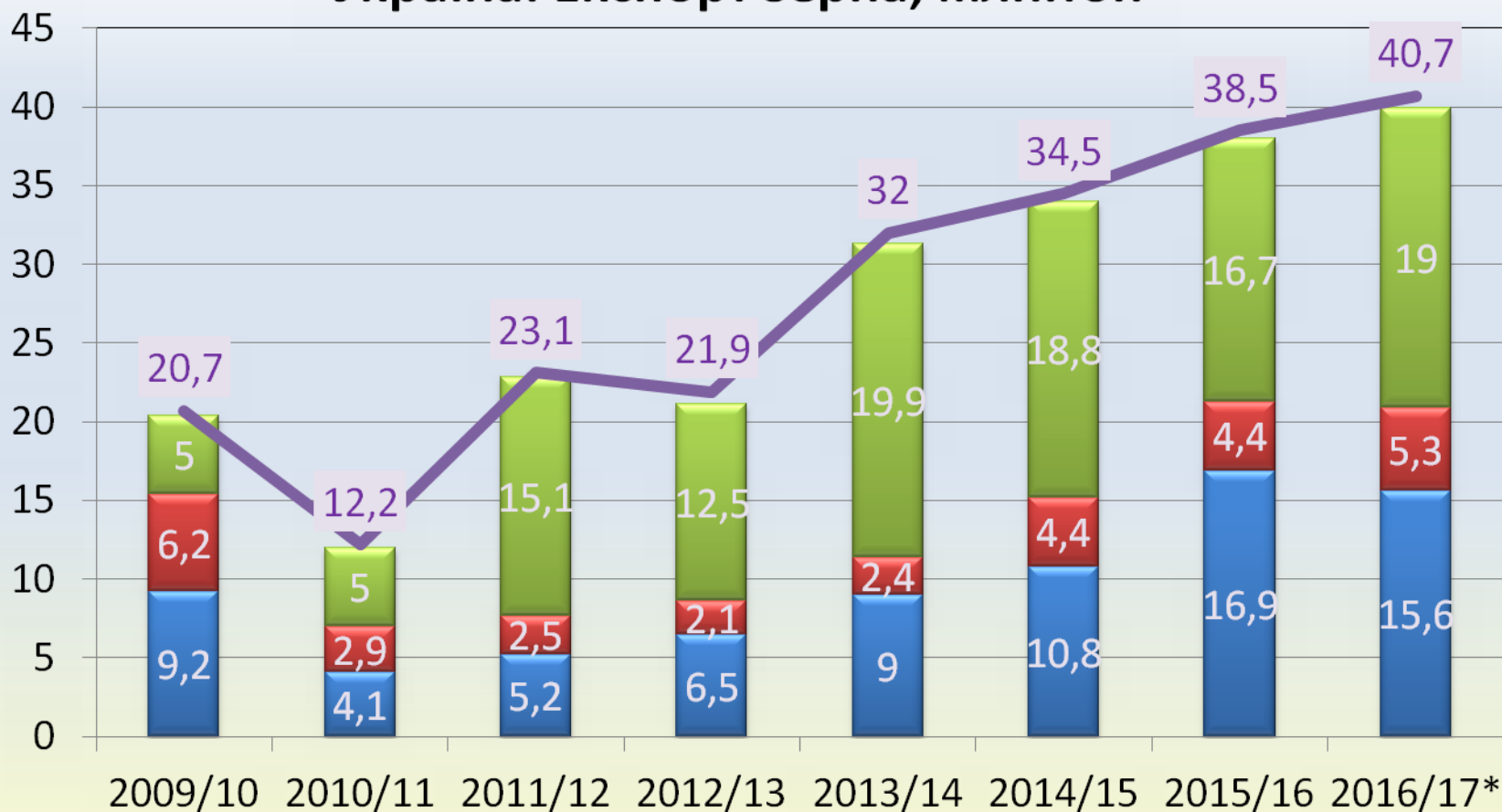

Виробництво гороху – найбільше за останні 10 років.

- ❖ Сприятливі погодні умови.
- ❖ Рентабельна культура. Ціна на горох в жовтні 290долл FOB порівняно з, наприклад, пшеницею 170 долл FOB.
- ❖ Попит з боку Індії, Пакистану, Туреччини

Тенденції зернового ринку

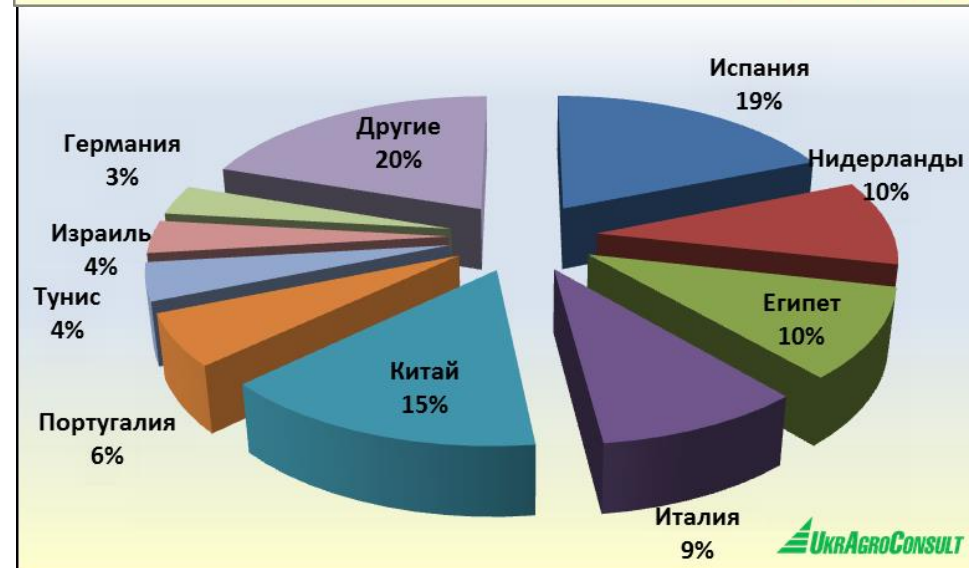
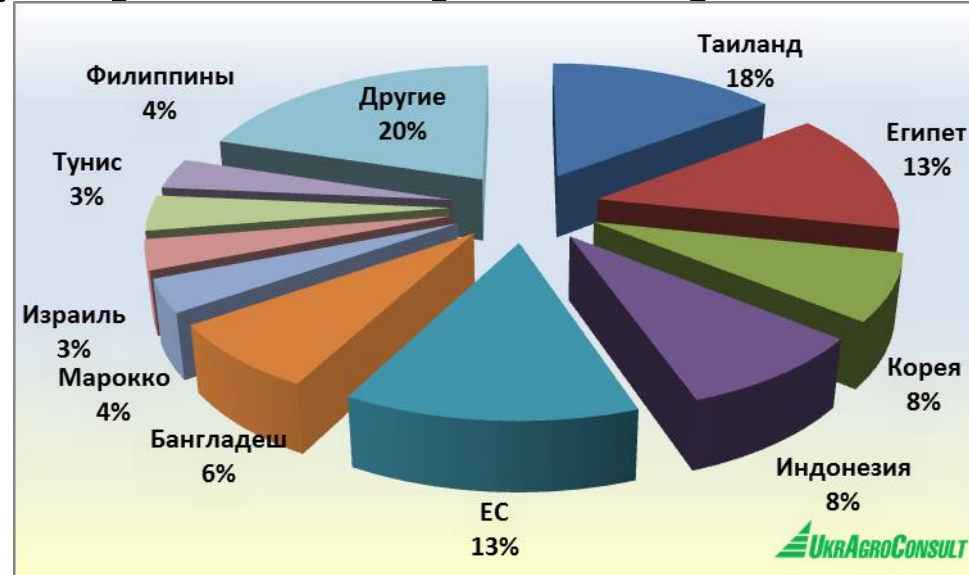
Україна. Експорт зерна, млн.тон

■ Пшениця ■ Ячмінь ■ кукурудза — Інші зернові

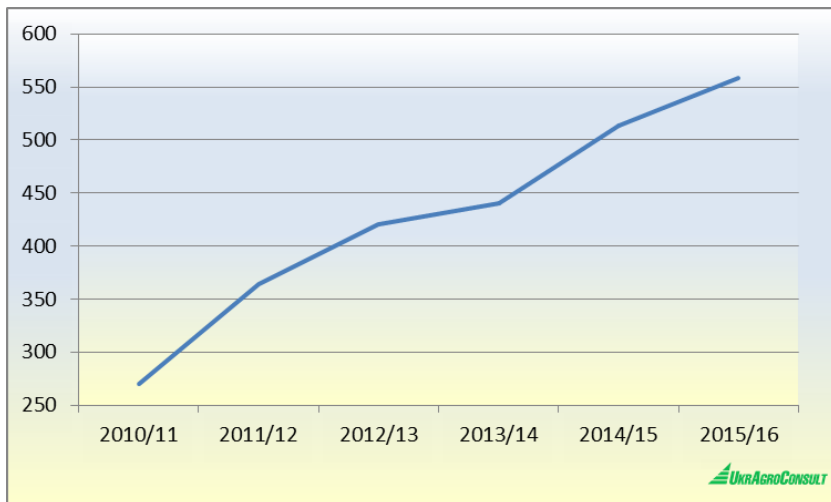
Тенденції аграрного ринку

- ❖ Зростання обсягів світового виробництва, в т.ч. і за рахунок України посилює конкуренцію на зерновому ринку, що потребує пошуку альтернативних ринків збуту.
- ❖ Географія експорту понад 100 країн світу.
- ❖ Основні напрямки експорту пшениці – Північна Африка і Близький Схід,
- ❖ Збільшуються поставки в Азію і Африку, наприклад, в Тайланд.
- ❖ Одна з ключових причин – підвищення попиту на продовольчу пшеницю середньої якості.
- ❖ Основний напрямки експорту кукурудзи- ЕС, Близький Схід.
- ❖ Китай – стратегічно важливий крок з огляду на велику ємність ринку.

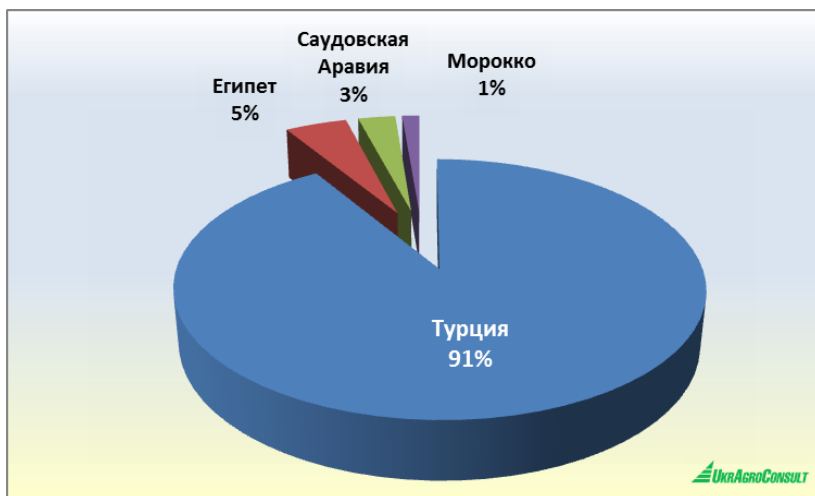

Тенденції зернового ринку

Висівки

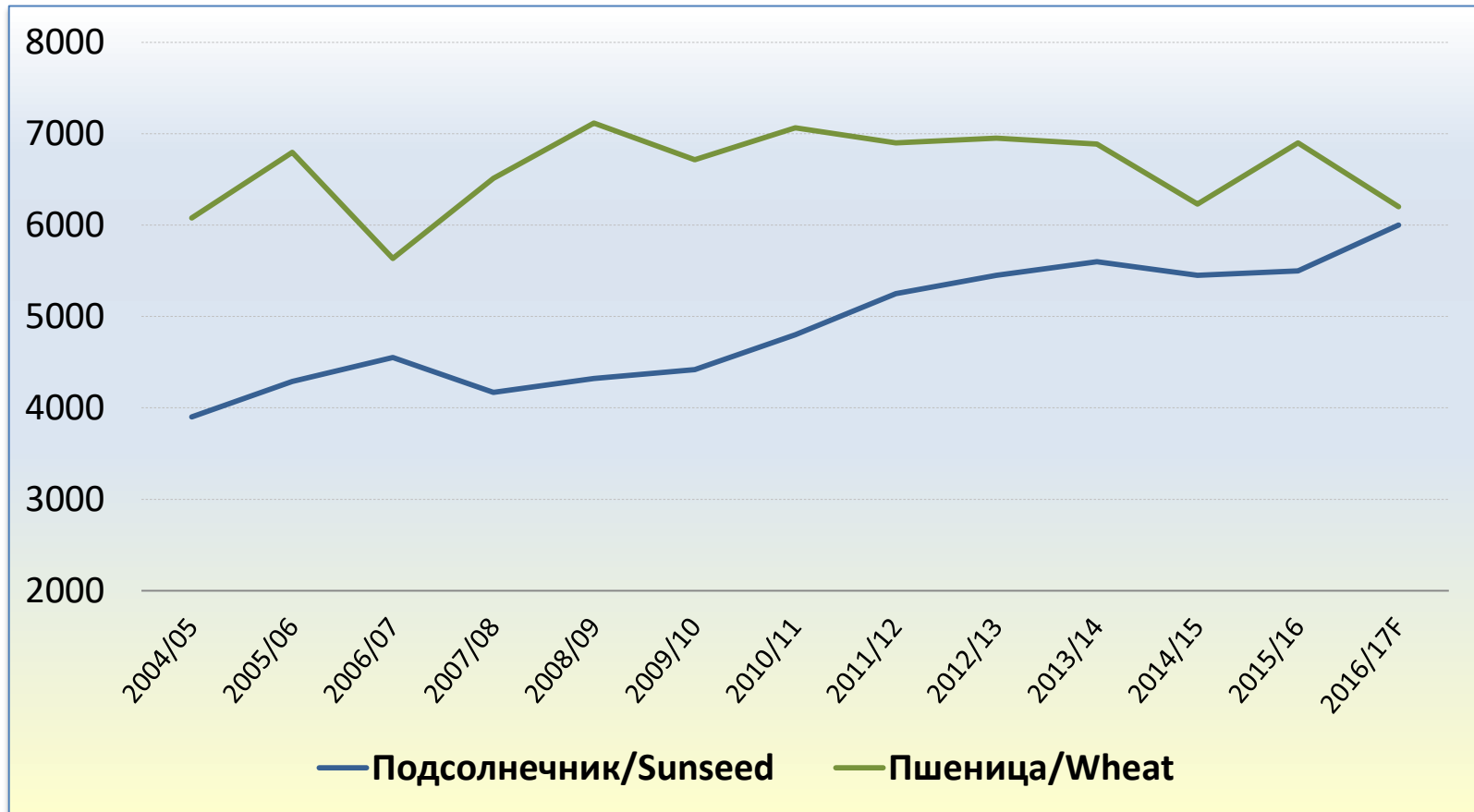
Борошно

Україна розширює ринки збуту продуктів переробки зерна. Зростання експорту борошна при скороченні виробництва. Активний експорт висівок. Однак ці показники далекі від олійних культур.

Тенденції аграрного ринку

Посіви пшениці та соняшнику, тис.га

Тенденції аграрного ринку

Виробництво олійних культур

14 млн

Соняшник

1,2млн

Ріпак

4 млн

Соя

19,2млн.тон
, на 1,7млн.тон
більше, ніж в 2015 році

Source: UkrAgroConsult's estimates

Тенденції аграрного ринку

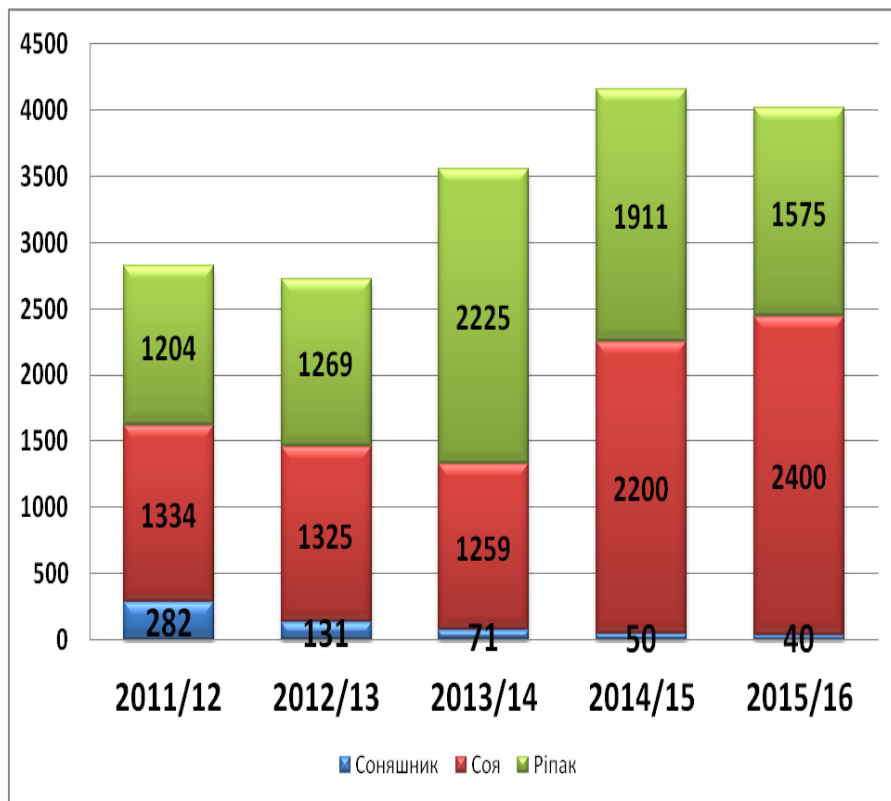
Частка внутрішньої переробки урожаю, %

			
2014/15	97,6	12,1	25,8
2015/16	98,8 ↑	19,8 ↑	33,1 ↑

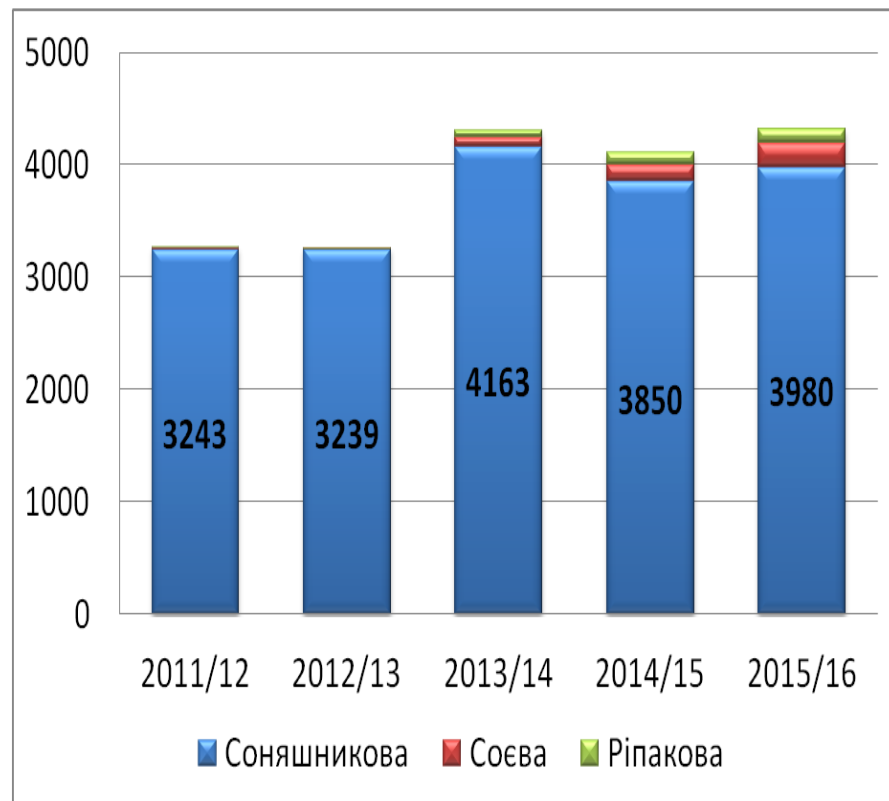
Внутрішня переробка зернових складає близько 10%

Тенденції аграрного ринку

Експорт олійних, тис.т

Експорт олій, тис.т

Тенденції аграрного ринку

Експорт соняшнику та олії, тис. т

			
			
	EU 50		India 1291
	Turkey 16		EU 1310
			China 580
			Turkey 158
			Iran 143

Тенденції аграрного ринку

Малопоширені культури

Потенційно цікаві культури:

- ❖ Нут
- ❖ Сочевиця
- ❖ Квасоля
- ❖ Льон кучерявець (кудряш)
- ❖ Льон довгунець
- ❖ Гірчиця
- ❖ Коріандр
- ❖ Полба
- ❖ Коноплі технічні

Валютні надходження від експорту бобових культур в 2015 році склали близько 12 млн. долл США, до 2020 року прогнозується їх зростання до 70-100 млн. долл США

Малопоширені культури

Прогноз посівних площ нуту, квасолі, сочевиця на 2016 – 2020 р.р. України.

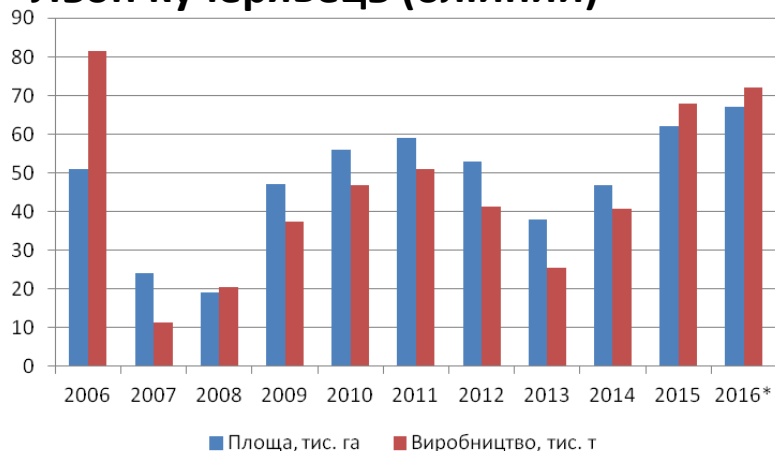
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Нут	30,0	40-45	50-70	75-90	95-105	100-125
Квасоля	33,8	38-42	45-30	55-60	65-70	75-85
Сочевиця	1,5	3-5	8-12	15-25	30-45	50-70
Всього	65,3	81-92	103-132	145-175	190-220	225-280

Економічні показники вирощування малопоширених культур

	Затрати на вирощування, грн/га	Середня врожайність, ц/га	Середня ціна, тис. грн/т	Дохід, тис. грн
Нут	6000	15	10,0-12,0	9,0-12,0
Квасоля	9500	15	15,0-25,0	13,0-28,0
Сочевиця	5400	10	20,0	14,6

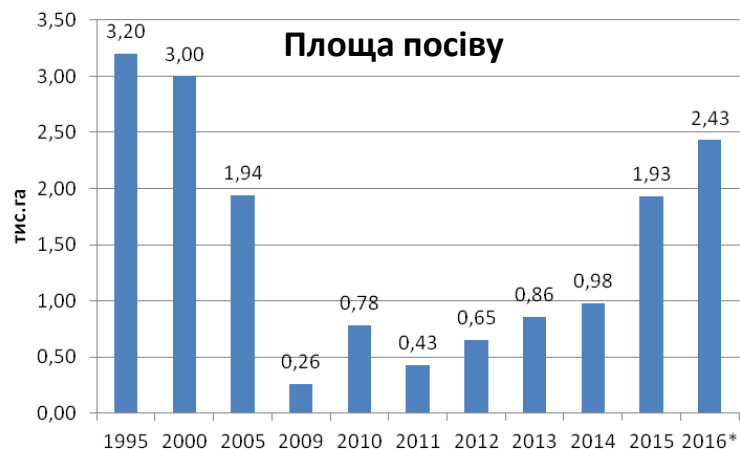
Малопоширені культури

Льон кучерявець (олійний)

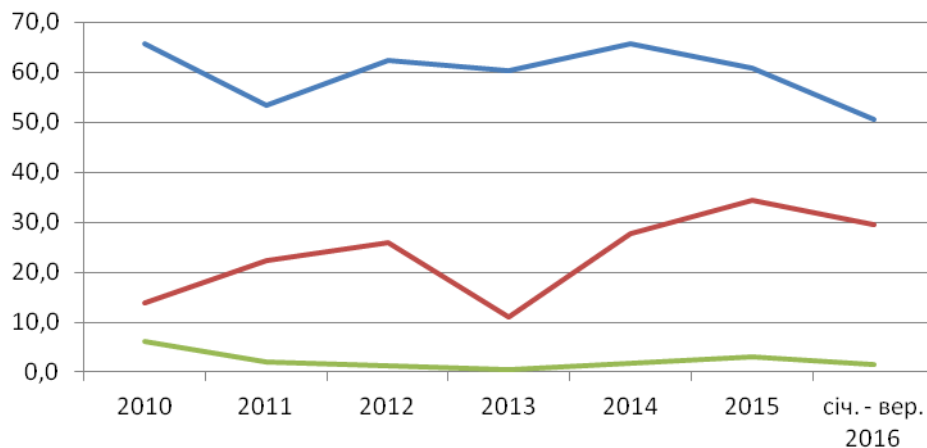
- ❖ Культура експортно орієнтована. Частка експорту в урожаї складає 60-70%.
- ❖ Близькість України до ЄС і якість продукту зіграли свою роль у збільшенні експортних поставок
- ❖ Експортується в більш ніж 40 країн. Основними покупцями українського льону є Бельгія, Польща, Литва, Німеччина, Італія.
- ❖ Відкриті нові ринки збуту - США, Іран, Корея, Оман і Канада. Дефіцит не ГМО льону на світовому ринку.

Коноплі технічні

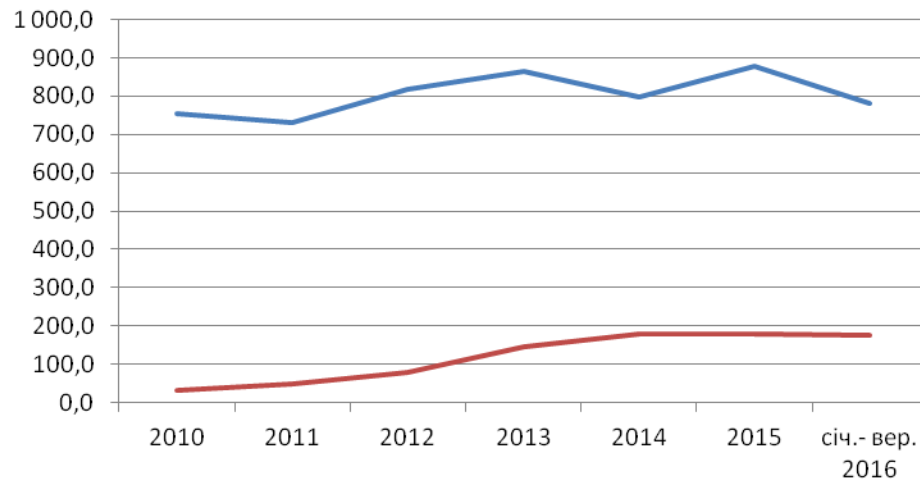

- ❖ На світовому ринку зростаючим попитом сьогодні користується насіння посівної коноплі, волокно, пелети, брикети, а також використання конопель при будівництві екологічно чистих будинків і виробництві нанокompозитних матеріалів.
- ❖ З точки зору харчового споживання на рівень попиту впливатимуть тренди здорового харчування.

Тенденції м'ясомолочного ринку. Сухе молоко та м'ясо птиці

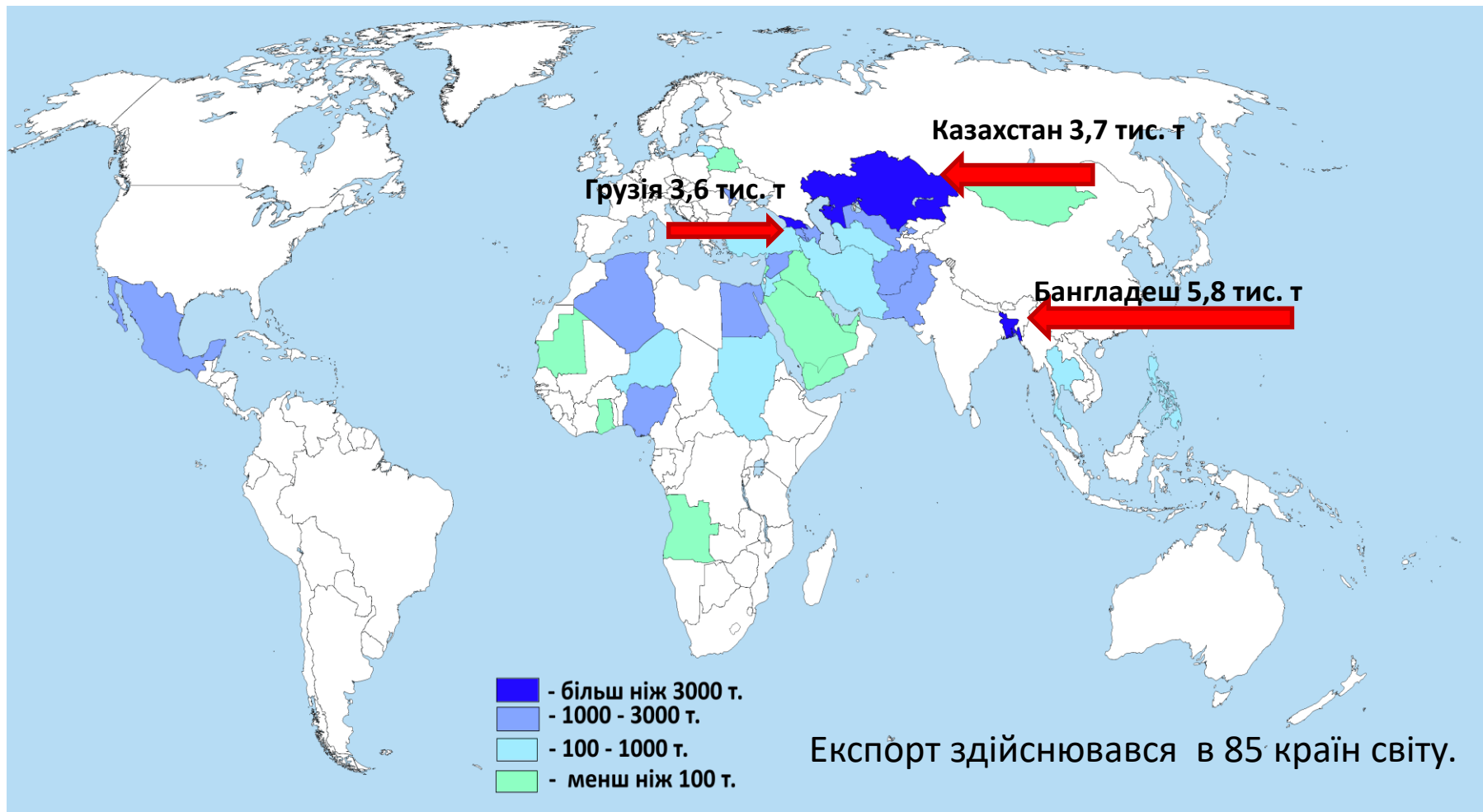

— Виробництво сухого молока, тис. т — Експорт СЗМ, тис. т
— Експорт СММ, тис. т

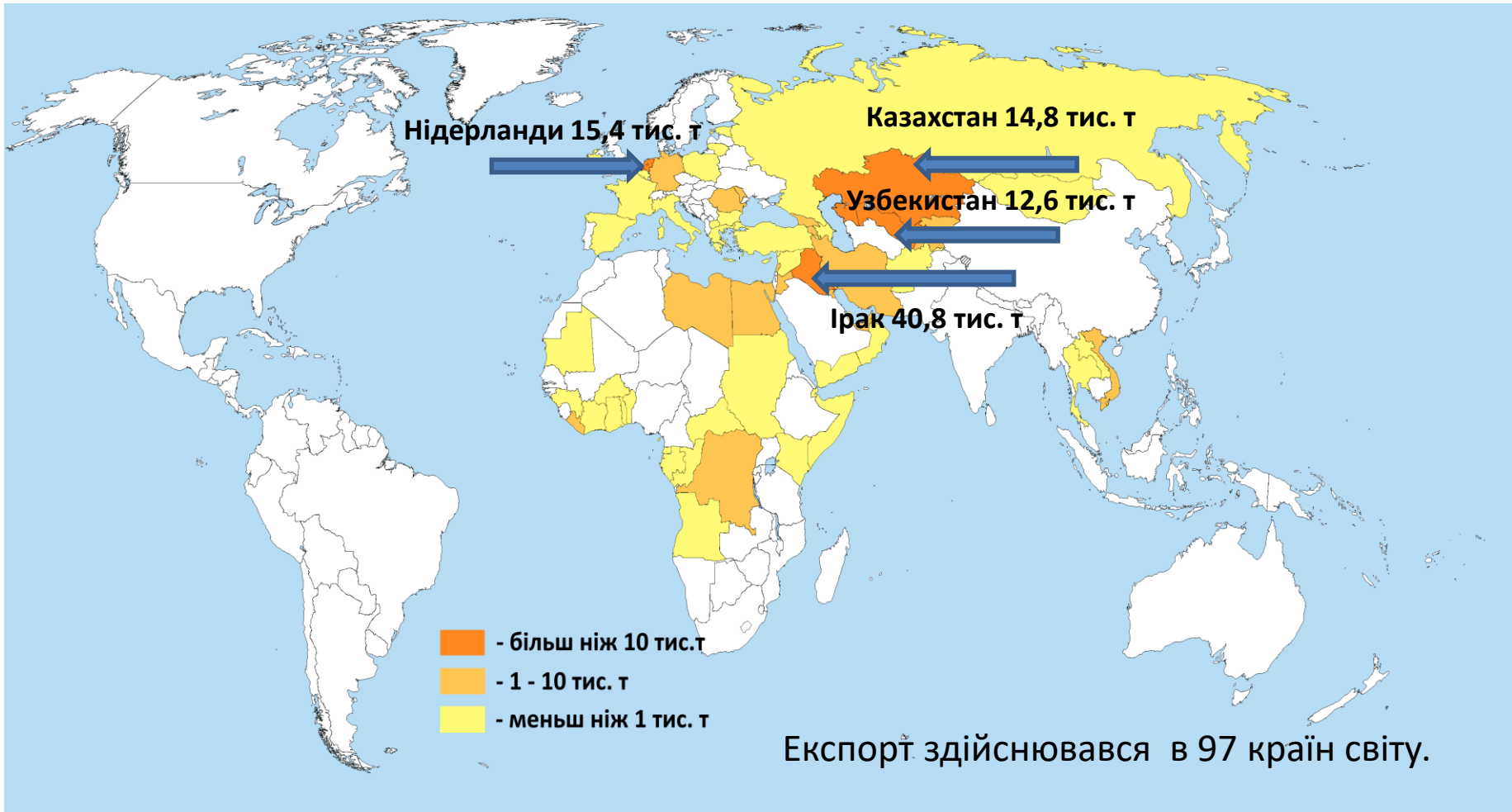

— Виробництво, тис. т — Експорт, тис. т

Географія експорту СОМ

Географія експорту м'яса птиці

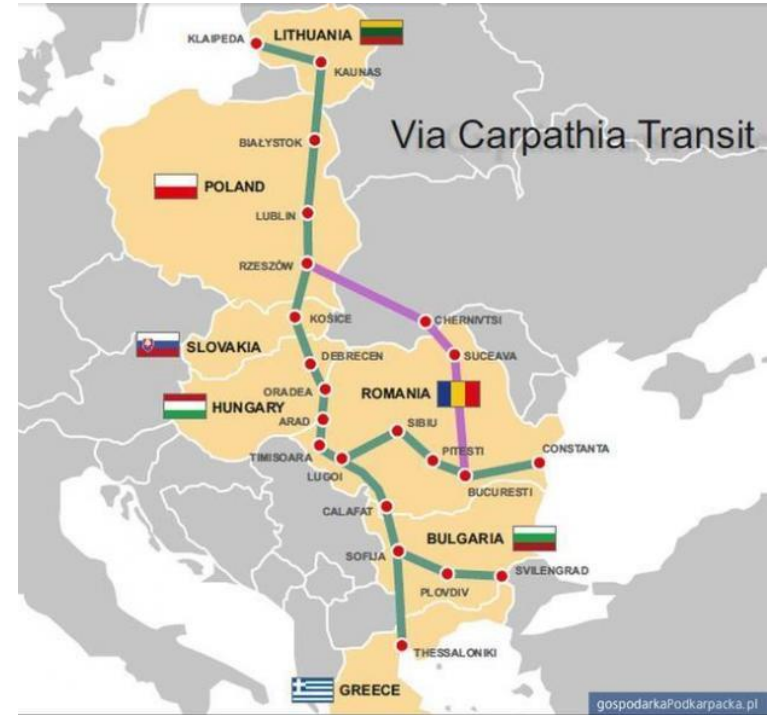
Аграрна логістика

Частка портів в перевалці зернових

Аграрна логістика

1. Напрямок «Шовковий шлях» направлений на поставку товарів в країни Азії в обхід Росії.
2. Напрямок Віа-Карпатія направлений на з'єднання портів Чорного та Середземного морів з портами Балтійського моря для розвитку транспортного сполучення в країнах Центрально-Східної Європи по осі «північ-південь».

Шлях зерна від поля до світового ринку: пшениця 2кл

Доставка авто

85 грн/т
3,3 дол/т

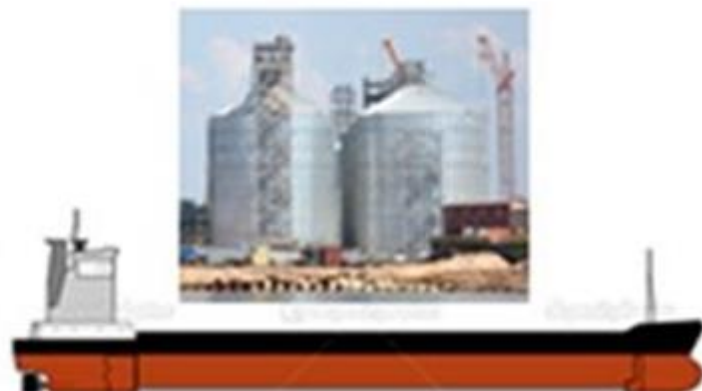
Зберігання та послуги елеватора

145 грн/т
5,5 дол/т

Перевезення вагонами, сертифікація, ТЕО

260 грн/т
10 дол/т

Перевалка в порту, погрузка на судно, страхівка та ін.

14 дол/т

180 USD/т

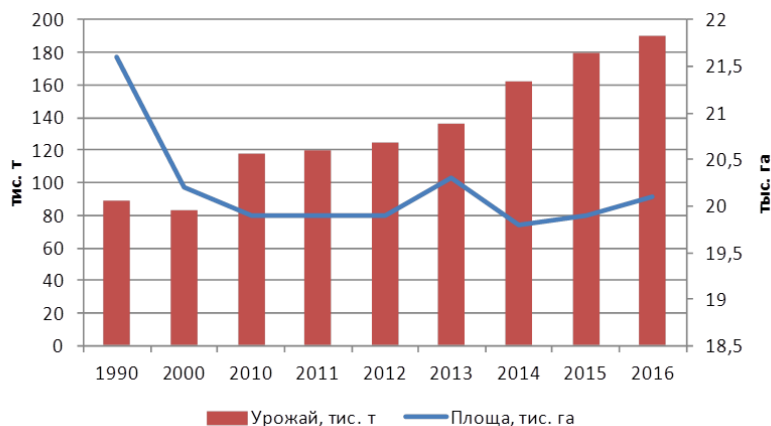

3830 грн/т
147 дол/т

Закупівельні ціни - 4300 - 4500 грн/т EXW

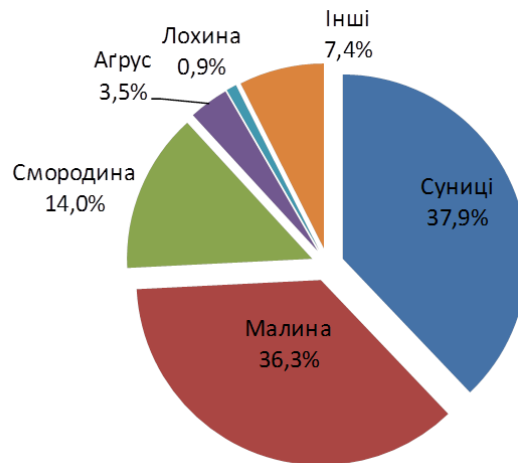
Основні тенденції ринку ягід

Динамика виробництва ягід

С 2014 г. без данных по АР Крым и зоне АТО

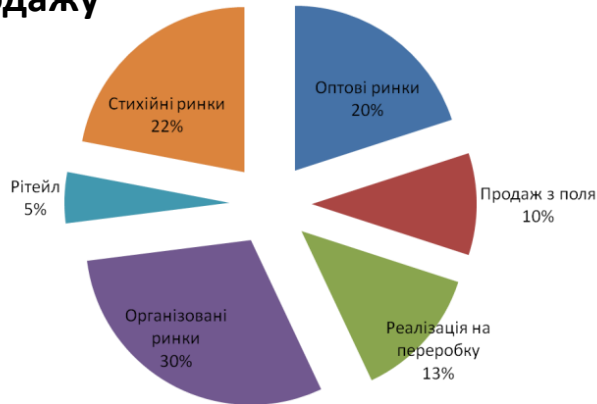
Структура виробництва

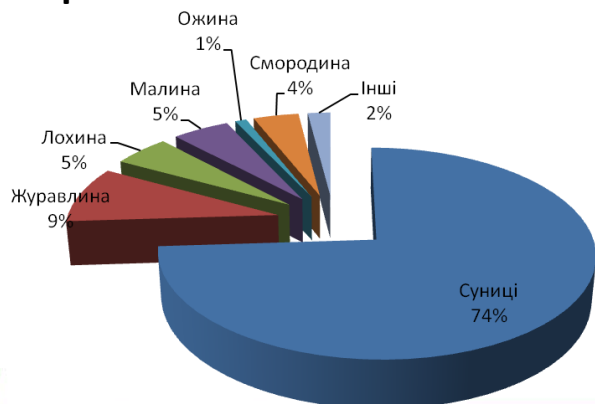
- ❖ Ринок в стадії формування
- ❖ Спостерігається позитивний тренд виробництва ягід
- ❖ Зростання частки виробництва сільгоспприємствами
- ❖ Рентабельність виробництва може сягати 50%
- ❖ На ринку переважають традиційні ягідні культури
- ❖ Зростання частки малопоширених культур
- ❖ Емність внутрішнього ринку близько 200 тис. т
- ❖ Внутрішнє споживання ягід оцінюється на рівні 4,2-4,7 кг/особа, що в чотири рази менше європейських показників.

Тенденції внутрішнього ринку

Основні напрямки внутрішнього продажу

Структура продажу ягід в роздрібній торгівлі

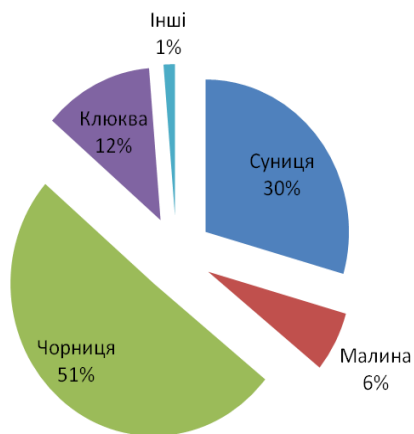
Основні тренди внутрішніх продаж

- Продукція реалізується в основному в свіжому вигляді
- Зростання сезону продажу за рахунок використання нових сортів
- Дефіцит потужностей для зберігання ягід збільшує ризик втрат та зменшує маржу
- Низький рівень промислової переробки
- Недостатній розвиток продажу через рітейл
- Основним напрямком збуту є ринки
- В структурі продажу через рітейл основу складає суниця
- Зростання частки продукції запакованої на полі

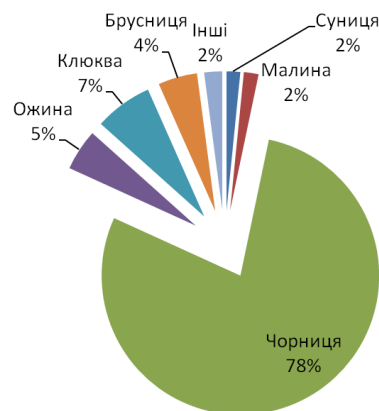
Основні тенденції ринку ягід

Структура експорту ягід

Свіжа

Морожена

- ❖ Експорт за останні роки значно виріс і складає близько 12-15% внутрішнього виробництва (близько 26-28 тис. т. на 12-13 млн дол США)
- ❖ В структурі експорту зберігається домінування експорту мороженої продукції, включаючи дикорослі
- ❖ Зростання попиту на екологічно чисту продукцію на світовому ринку
- ❖ Зростання експорту свіжих ягід
- ❖ Основний напрямок збуту – країни ЄС. Розпочато поставки в країни Близького Сходу, ОАЕ, ПАР.

Основні тенденції ринку ягід

Потенціал для розвитку експорту ягідної продукції завдяки конкурентним перевагам у вирощуванні трудомістких ягідних культур, таких як лохина, ожина, малина:

- ❖ короткий термін доставки;
- ❖ сприятливі кліматичні умови для виробництва більшості видів ягід;
- ❖ низька вартість робочої сили;
- ❖ наявність вільних площ для вирощування органічної продукції;
- ❖ потенціал для збільшення поставок на європейські експортні ринки після вступу в силу Угоди про асоціацію з ЄС.

Перешкоди для українських експортерів:

- ❖ висока конкуренція з боку світових виробників ягідної продукції;
- ❖ висока вартість отримання сертифікату Global Gap, який дозволяє експортувати свіжу продукцію в торгові мережі Європи;
- ❖ слабо розвинена система зберігання ягід (холодильники-склади, спеціальний транспорт тв т.п);
- ❖ відсутність повномасштабного контролю безпеки виробництва від поля до кінцевого споживача (стандарти та схеми сертифікації систем управління безпекою на малих підприємствах впроваджуються слабо)

Тенденції ринку горіхів

- ❖ Україна вийшла на перше місце в Європі по виробництву горіх
- ❖ Україна входить в ТОП-10 світових експортерів волоських горіхів
- ❖ Динаміка споживання горіху щорічно збільшується
- ❖ Волоський горіх експортується в 47 країн світу. Основні напрями – Туреччина, Ірак, Іран, країни ЄС.
- ❖ Виробництво горіхів в 2015 році становило близько 110 тис. т, а експорт – близько 80 тис. т. В 2016 році виробництво оцінюється на рівні 80-85 тис. т
- ❖ Загальна площа складає близько 44 тис. га, промислове виробництво – 2-2,5 тис. га
- ❖ В Україні залишається мала кількість площ промислового вирощування волоського горіха. На даний момент це, фактично, бізнес перекупування горіха у населення і його подальша обробка.
- ❖ Обробка горіха в основному ручна, що впливає на якість і обсяги виробництва. Вихід на зовнішній ринок ускладнений якістю продукту. Через способи збору і обробки, українському горіху складно конкурувати з лідерами ринку.
- ❖ За останні 2-3 роки намітилась тенденція зростання площ промислового вирощування горіх. Щорічні насадження становлять 1-1,5 тис. га. До 2025 року планується збільшення площ до 25 тис. га.

Особливості виходу на зовнішні ринки

- ❖ Необхідність знань специфіки ведення бізнесу в інших країнах ;
- ❖ Контроль якості виробництва компетентними органами країн-імпортерів;
- ❖ Необхідність отримання та регулярного підтвердження відповідних дозволів та сертифікатів на експорт від інших країн;
- ❖ Необхідність модифікувати продукцію відповідно до державного регулювання чи культурних переваг в інших країнах;
- ❖ Необхідність враховувати сезонність виробництва і поставок на ринок аналогічної продукції з інших країн
- ❖ Необхідність врахування споживчих вподобань в країнах-імпортерах

Рекомендації по виходу на ринки регіону Близького Сходу та Північної Африки

- ❖ Зберігання продукту: товар повинен мати великий термін придатності (від 12 місяців) та зберігатися без холодильного обладнання. Умови зберігання – один із критично важливих пунктів, дотримання якого збереже вас від поразки в умовах роботи на ринку.
- ❖ Низькі ціни (на жаль, навіть за умови погіршення якості в тому числі) для країн типу Єгипет та Ірак. При виборі товару значна частина покупців орієнтується виключно на ціну і низький ціновий сегмент, відповідно. Проте, на відміну від Африканського континенту, регіон MENA вже має потужний сформований середній клас, особливо в країнах GCC, та значну кількість заможного населення. ОАЕ – столиця експатів світу, що відповідно впливає на їх вибір продуктів харчування та товарів щоденного вжитку. Саме ці категорії населення найбільш чутливі до появи нових продуктів, які базуватимуться на принципах користі та здоров'я для організму людини.
- ❖ Необхідно максимально ефективно розраховувати розміри групової упаковки для здешевлення контейнерних перевезень. Оскільки вартість логістики досить висока, що звісно ж суттєво впливає на ціну недорогих товарів (зокрема, УНТ-йогуртів), необхідно максимально наповнювати контейнер (наприклад УНТ-молоко з Польщі продають по 21 тис. літрів в 20-ти футовому контейнері).

Рекомендації по виходу на ринки регіону Близького Сходу та Північної Африки

- ❖ Фокус на ключових, найбільш привабливих ринках
- ❖ Розробка нового бренду під регіон з відмінними від аналогів споживчими характеристиками продукту
- ❖ Ретельно продумана маркетингова комунікація та трейд-маркетингова політика
- ❖ Побудова партнерських довготривалих стосунків із імпортерами та дистрибуторами з метою оптимізації затрат
- ❖ Використання місцевих ліній фасування: доцільніше відправляти з України блочні продукти (сир, масло, тощо) і фасувати їх на базі місцевої компанії. Для цього також можна створити місцевий арабський бренд, який був би близький споживачам.

Ринкові ніші

- ❖ Вирощування унікального продукту
- ❖ Орієнтація на обмежену групу споживачів
- ❖ Переробка продукції власними силами включаючи охолодження/заморозку
- ❖ Покращення якості продукції шляхом передпродажної доробки (фасовка, сортировка, приваблива зручна упаковка і т.п.)
- ❖ Виробництво органічної продукції з фокусом на експорт
- ❖ Виробництво ранньої та супер-ранньої продукції з фокусом на експорт
- ❖ Створення впізнаваного регіонального бренду

Драйвери розвитку ринку

- ❖ Висока маржинальність;
- ❖ Інвестиційна привабливість;
- ❖ Високий потенціал для розвитку малого та середнього бізнесу в сільській місцевості;
- ❖ Можливість використання земель не придатних для крупнотоварного виробництва;
- ❖ Тенденції до здорового харчування;
- ❖ Продуктовий патріотизм;
- ❖ Потенціал експорту;
- ❖ Розвиток переробки.

Аналитические рыночные отчеты

Исследования аграрных рынков

Инвестиционный консалтинг

Анализ тенденций капитализации украинских агрохолдингов

Прогнозы урожая

**Балансы спроса и предложения зерновых и масличных
в странах Черноморского региона**

Статистика экспорта, импорта

Киев ул. Тимошенко, 29 В, офис 5

04205 Украина

Тел./факс +380 44 451 46 34 (многоканальный)

uac2015@ukragroconsult.org

www.blackseagrain.net

www.ukragroconsult.com